

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Освітня програма	38732 Науки про Землю
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	103 Науки про Землю

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

20.08.2020 р.

Справа № 0867/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Олександр Голуб – головуючий,
Грановська Людмила Миколаївна,
Дмитрів Григорій Степанович,
Запотоцький Сергій Петрович,
Заячук Мирослав Дмитрович,
Ігор Коваленко,
Максименко Надія Василівна,
Михайленко Владислав Іванович,
Оксана Білоус,
Сонько Сергій Петрович,
Трохимчук Андрій Дмитрович,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38732
Назва ОП	Науки про Землю
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	103 Науки про Землю
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Вцілому, зміст ОНП спрямований на загальну та професійну підготовку конкурентоздатного фахівця, який володіє методологією наукового дослідження, сучасними інформаційними технологіями в галузі Наук про Землю, здатний до творчої навчально-методичної діяльності, безперервної самоосвіти, професійного самовдосконалення. Унікальність даної програми пов'язана з досвідом фахівців – переважно знаних в Україні і за кордоном учених-географів (проф. Заставецька Л.Б., проф. Царик Л.П., проф. Сивий М.Я., доц. Кузишин А.В.). Тематика їхніх досліджень торкається проблем вдосконалення просторової організації господарства області, оптимізації системи природокористування та використання її ресурсного потенціалу (загалом – до 30 завершених та захищених тематичних досліджень, які мали своє практичне впровадження в окремих секторах господарства області). Наведене розуміння предметної області наук про Землю експертною групою (як аргумент невідповідності) дещо звужене і науково застаріле, оскільки будується на документі 5-річної давнини і на ще давніших даних, які були покладені в основу цієї постанови КМУ (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Tex>). Новітнє розуміння предметної області наук про Землю, досліджене за сучасними джерелами, не просто передбачає включення географії і її напрямків до предметної галузі означених наук, а й у багатьох випадках надає їй пріоритет у постановці і вирішенні проблем глобального характеру. Ці проблеми відбиті у напрямках діяльності як традиційних наукових шкіл відомих у світі університетів (університети Берклі, Манчестера, Единбурга, Стокгольма, Нотінгема, Джона Хопкінса, Карнегі та інших), так і в тематиці нещодавно створеного Відділення наук про Землю НАНУ. Зокрема, вирішенням новітніх і найбільш актуальних проблем збалансованого розвитку а також дистанційного зондування Землі традиційно займаються географи.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Робоча група із забезпечення ОНП намагається у рамках підготовки фахівців найвищої кваліфікації за спеціальністю 103 Науки про Землю, сформувані в майбутніх докторів філософії цілісне сприйняття процесу розробки, формування та реалізації наукової гіпотези – здатність розв'язувати складні наукові задачі та практичні проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та вибору методів досліджень при вивченні геосфер (відповідно до спеціалізації) у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних та в умовах недостатності інформації. Можливі зміни у стратегії розвитку університету робоча група намагається відобразити в ОНП шляхом адаптації її мети, змісту, переліку фахових компетентностей випускників аспірантури та навчальних дисциплін.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі ОНП та програмні результати навчання відповідають тенденціям ринку праці. Випускники можуть працевлаштовуватись у ЗВО, природоохоронних, науково-дослідних закладах, державних та регіональних органах влади. Підготовка докторів філософії за ОНП є базисом для наступної професійної діяльності і є важливою для самореалізації та подальшого кар'єрного росту. Підтвердженням цього є наскрізна наукова проблематика базових

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за спеціальністю 103 «Науки про Землю» за третім рівнем вищої освіти ЗВО керується вимогами Національної рамки кваліфікацій. Певний незбіг у формулюваннях ФК і ПРН дійсно пов'язаний з невизначеністю в управлінському середовищі уявлень про предмет і предметну область наук про Землю. Наразі це питання є дискусійним і уся наукова спільнота є свідками «пошуку свого місця» окремих складових у загальній предметній області наук про Землю. Відтак, така невизначеність, а точніше, нерозуміння не повинне бути підставою для пониження рівня акредитації ЗВО.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньої компоненти ОНП становить 60 кредитів ЄКТС і відповідає вимогам чинного законодавства. Згідно інформації, що представлена в ОНП і НП, обов'язкові компоненти складають 45 кредитів, а вибіркові – 15 кредитів (25%).

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

На зауваження експертної групи щодо неможливості забезпечення окремих компетентностей освітніми компонентами ЗВО надав детальні пояснення, які переконали нас у недоречності категоричності оцінки на зразок «не можуть забезпечити в принципі». Розробники ОНП визнають, що мають місце технічні помилки у матриці. І що низка обов'язкових компонентів програми забезпечують ЗК та ФК неповною мірою. Але ці компетентності посилені за рахунок практик і вибіркових дисциплін. Отже, освітні компоненти в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання і представлені зауваження не можуть слугувати підставою для заниження оцінки.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Питання визначення чіткого формулювання предметної області спеціальності 103 Науки про Землю у ОНП у редакціях 2016, 2017, 2018, 2019 років викликана насамперед відсутністю стандарту вищої освіти із цієї спеціальності для третього освітньо-наукового рівня, що є вкрай важливим. Проте, один з членів експертної групи, будучи співавтором стандарту ВО з наук про Землю магістерського рівня не зможе заперечити абсурдність докорінної відмінності у визначенні предметної області для рівнів магістра і доктора філософії. Зокрема, у існуючому стандарті для магістрів вона визначена так: «Об'єкт наук про Землю: природні і антропогенні об'єкти і процеси у геосферах у взаємозв'язку, перетвореннях і розвитку у просторі і часі. Теоретичний зміст: знання основних теорій і концепцій будови, фігури, складу, походження, розвитку Землі, її геосфер, планет земної групи, методології вивчення геосфер Землі і можливості їх використання для практичних потреб». Ключовим у цьому визначенні є відповідь на запитання, а що ми відносимо до геосфер?. В сучасних джерелах (ун-т Манчестера) крім літосфери, гідросфери та атмосфери до складу геосфер включається і біосфера. Але в українській науковій традиції, започаткованій ще академіком Вернадським (який починав свою наукову діяльність з геології) одним з найдієвіших чинників перетворення планети (навіть геологічною силою!) є саме людина. Отже до переліку геосфер вимагає включення ще і соціосфери. Власне, це підтверджується працями одного із співавторів ОНП з наук про Землю магістерського рівня КНУ Шевченка – економіко-географа Ярослава Олійника. Дивно, що геологи і географи досі не порозуміються у питаннях головного спільного предмету і об'єкту своїх досліджень – географічного простору планети. Саме до цього закликає ота спільна приставка «гео-» у назвах їхніх наук. Насправді в відповідях ЗВО на зауваження експертної групи ґрунтовно, детально та на високому науковому рівні зроблено пояснення власної точки зору, яка, без сумніву, має право на існування

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентовані «Положенням про організацію освітнього процесу». Формування індивідуальної освітньої траєкторії реалізується через: можливість виконувати наукові дослідження згідно з індивідуальним планом роботи; отримання наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника; засвоєння здобувачем навчальних дисциплін може відбуватися на базі ТНПУ, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність (на базі інших ЗВО України та інших держав); здобувач, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів сертифікованих та визнаних МОН, має право на зарахування відповідних кредитів, передбачених ОНП; вільний вибір дисциплін у зазначеному порядку за циклами підготовки ОНП (не менш як 25 % відсотків загальної кількості кредитів ЕКТС для даного рівня вищої освіти).

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

В ТНПУ організація практик здійснюється відповідно до «Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Тернопільського національного педагогічного університету ім. В.Гнатюка». Базами практики виступають природоохоронні організації (НПП «Дністровський каньйон», ПЗ «Медобори»), ЗВО (Галицький коледж ім. В. Чорновола, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника), державні установи місцевого самоврядування різного рангу (Управління екології та природних ресурсів, Управління туризму ТОДА, Управління туризму та інфраструктури Тернопільської ОТГ), профільні кафедри географічного факультету. При формулюванні цілей і завдань практичної підготовки враховуються рекомендації роботодавців і керівників дисертаційного дослідження.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок відбувається як під час викладання даних дисциплін аспірантам, так і під час спілкування (аналіз передконфліктних та конфліктних ситуацій), сприяння їх розв'язанню. Здобувачі Кузик І.Р. та Черешнюк Т.О. покращили соціальні навички, комунікативні, креативні та організаційні під час прослуховування семінару компанії «Clarivate Analytics»: «Етика наукових публікацій та інструменти підвищення їх якості: Web of Science та Антиплагіат» (2019 р.), семінару «Соціокультурна роль туризму в контексті євроінтеграції: виклики сьогодення» (2020 р.); - Кузик І.Р. у 2020 р. взяв участь у вебінарах: «Базис наукометрії», «Головні метрики сучасної науки», «Основи Scopus. Проблема самостійної публікації», «Основи Web of Science. Проблематика самостійної публікації», «Тонкощі наукового консалтингу»

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

У зв'язку з відсутністю професійного стандарту ЗВО орієнтується на Національну рамку кваліфікацій. У відповідності до вимог НРК в ОНП визначено уміння та навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах, здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Норми навантаження здобувачів у процесі освітньої діяльності за ОНП регламентовані «Положенням про організацію освітнього процесу в ТНПУ ім. В. Гнатюка». Конкретна кількість аудиторних годин на семестр для відповідних спеціальностей і спеціалізацій визначається навчальними планами. В середньому аудиторні години становлять приблизно 1/3, а самостійна робота 2/3 дисциплін. Загалом впродовж тижня є від 22 до 15 аудиторних годин, що унеможливує перевантаження здобувачів та дозволяє більше уваги приділити самостійній роботі та підготовці дисертаційного дослідження. Для самостійної роботи також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Освітньо-наукова програма «Науки про Землю» не передбачає використання дуальної системи навчання. Проте, активно підтримуючи впровадження у ТНПУ імені В. Гнатюка принципу дуальної освіти, і відповідно до «Положення про підготовку фахівців із застосуванням дуальної форми здобуття освіти в ТНПУ ім. В. Гнатюка» сформульовано пропозиції розвитку ОНП, які висвітлені у розділі 11. Перспективи подальшого розвитку ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Загальні вимоги щодо прийому до аспірантури Тернопільського Національного Педагогічного Університету приведені у документі "Правила прийому до аспірантури". Усі документи доступні на сайті, загальні умови є чітко визначеними та прозорими для розуміння, чітко описано отримання бонусних балів виходячи з попередніх здобутків абітурієнта.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

У правилах прийому до ТНПУ ім. В. Гнатюка у розділі аспірантури містяться вимоги до вступника стосовно рівня освіти, наявності необхідних документів, що підтверджують цей рівень. На етапі вступу здобувач може обирати спеціалізацію, за якою складатиме вступне випробування. Для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти з інших спеціальностей проводяться додаткові вступні випробування для осіб, які здобули ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) вищої освіти за іншою спеціальністю (напрямом підготовки). Це регламентовано «Правилами прийому». З Програми фахового вступного випробування зі спеціальності можна ознайомитися на сайті університету.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Згідно «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ТНПУ ім. В. Гнатюка», атестація учасників академічної мобільності Університету, які навчаються за програмою академічної мобільності, здійснюється відповідними факультетами у порядку, встановленому в Університеті. Для зручності здобувачів щодо пошуку та підбору можливих місць навчання та стажування, на сайті університету розміщено перелік навчальних закладів, з якими ТНПУ ім. В. Гнатюка має угоди про співпрацю.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Згідно з «Положенням про визнання результатів, здобутих у неформальній та інформальній освіті», ТНПУ ім. В. Гнатюка може визнати результати навчання у неформальній освіті та інформальній освіті в обсязі не більше 15 % від загального обсягу освітньої програми. У складі комісії (що ухвалює рішення щодо визнання) обов'язково має бути гарант ОНП та викладачі випускової кафедри. На сайті ТНПУ ім. В. Гнатюка є перелік запропонованих варіантів освітніх електронних платформ, де можна отримати неформальну освіту.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Погоджуємось з оцінкою експертної групи

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Ключовими документами які регулюють питання розроблення, моніторингу і перегляду освітніх програм є «Положення про організацію освітнього процесу», «Положення про проектні групи та групи забезпечення спеціальності з розроблення і супроводження освітніх програм», «Положення про стейкхолдерів освітніх програм», «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості», «Інституційна модель системи внутрішнього забезпечення якості освіти» які, разом із іншими документами щодо якості освітнього процесу, знаходяться у загальному доступі

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОНП, що регламентовано «Положенням про студентське самоврядування у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка», згідно органи студентського самоврядування мають право брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науководослідної роботи тощо, вносити пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм та організації навчального процесу. Внутрішня оцінка ефективності реалізації освітньої програми здійснюється шляхом обговорення результатів проміжної та підсумкової атестації на рівні кафедри, вченої ради деканату, засідання методичної комісії по спеціальності, моніторингу показників задоволеності якістю освітніх послуг та заходів спрямованих на підвищення якості освітніх послуг..

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери, що підтверджується відповідними договорами про співпрацю.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Акредитація цієї ОНП проводиться вперше, тому дані про випускників відсутні.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Координація функцій із внутрішнього забезпечення якості покладена на Центр моніторингу забезпечення якості освіти, який щорічно проводить рейтингове оцінювання НПП та ЗВО. У 2018 р. було здійснено заходи щодо розробки та вдосконалення процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Результати моніторингу обговорювалися на засіданні комісії, радах факультетів, засіданні ректорату. Аналіз і оцінювання ОНП здійснюється різними суб'єктами. Моніторинг здійснюється за допомогою електронного сервісу або на паперових носіях. Періодичність перегляду робочих навчальних програм та внесення змін відбувається щорічно з урахуванням інноваційних процесів та виявлених під час моніторингу слабких місць. Рішення про внесення змін у робочі навчальні програми розглядаються і затверджуються на засіданні кафедри та вченої ради факультету. Відповідно до змін, внесених до ОНП переглядаються силабуси та робочі програми дисциплін, ЕНМК.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація цієї ОНП проводиться вперше

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою, що підтверджується відповідними документами

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються Статутом ТНПУ, «Правилами внутрішнього трудового розпорядку», «Стратегічним планом розвитку», «Стратегією інтернаціоналізації», «Положенням про організацію освітнього процесу», «Положенням про підготовку фахівців із застосуванням дуальної форми здобуття освіти», «Положенням про дистанційне навчання», «Положенням про підготовку науково-педагогічних та наукових кадрів в аспірантурі і докторантурі», «Положенням про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти», «Графіком навчального процесу» тощо. Усі документи наявні у вільному доступі на офіційному сайті ТНПУ <http://tnpu.edu.ua>

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Веб-сторінка, що містить інформацію про оприлюднення на офіційному вебсайті ЗВО відповідного проєкту з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів). http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/propozit-s-ta-zauvazhennya-steykholder-v.php.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) міститься за посиланням: <http://info.elr.tnpu.edu.ua/onp>

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності за ОНП. Загалом аналіз ОНП, проведені в ході акредитаційної експертизи зустрічі та моніторинг сайту ЗВО дозволяють зробити висновок, що освітня складова ОНП сприяє забезпеченню підготовки аспірантів до дослідницької діяльності. Зміст ОНП відповідає їх науковій діяльності, а наукові керівники здійснюють постійний консультативний супровід аспірантів в аспекті адекватної оцінки ними власних наукових надбань, якісного виконання і захисту дисертацій. На сайті ТНПУ розміщена інформація про кожного здобувача, їх досягнення.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

ЗВО здійснює підготовку науково-педагогічних кадрів у галузі географії (конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів і економічна та соціальна географія) ще з 1994 р. За цей час на географічному факультеті сформувалися визнані в Україні наукові школи проф. О. Заставецької та проф. Л. Царика. (<http://tnpu.edu.ua/school-science>). Аспіранти виявляють бажання працювати у напрямках цих наукових шкіл, наукові керівники яких є активними дослідниками. Аналіз списку публікацій наукових керівників за останні 5 років та ключових слів їх статей свідчать про відповідність публікацій напрямам наукової діяльності аспірантів. Аспіранти беруть участь у міжнародних конференціях за напрямками, які відповідають напрямам досліджень наукових керівників. Відтак, ЗВО має власні можливості для створення разових рад щодо атестації здобувачів освіти відповідно до Постанови КМУ «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

ЗВО забезпечує можливості для періодичних (два рази на рік) презентацій та обговорень проміжних результатів досліджень аспірантів. Також ЗВО надає можливість аспірантам безкоштовно публікувати результати власних досліджень у фаховому виданні «Наукові записки ТНПУ. Серія географія» (категорія Б), засновником якого є Університет. Друк статей для аспірантів ТНПУ у цьому виданні безкоштовний. Географічний факультет упродовж терміну реалізації ОНП був організатором міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових форумів

(конференцій, семінарів, круглих столів тощо), де здобувачі освіти мали можливість презентувати й апробувати результати власних досліджень. У 2020 році на базі ЗВО планується проведення чергового Зізду Географічного товариства України. До форм матеріального забезпечення здобувачів ОНП належать також компенсаційні відшкодування за участь у наукових стажуваннях, поїздки на конференції тощо. Аспіранти у повній мірі забезпечені доступом до приміщень, наявного лабораторного та іншого обладнання, матеріалів, Інтернету, наукової літератури.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Заклад забезпечує можливості для введення аспірантів у міжнародну академічну спільноту за спеціальністю та/або галуззю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах. Щомісяця відділ міжнародної роботи здійснює аспірантам розсилку інформаційних листів, щодо міжнародних академічних можливостей. Долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти забезпечуються також завдяки їх участі у міжнародних конференціях, публікації у зарубіжних виданнях. ЗВО має ряд двосторонніх договорів про співпрацю з університетами ЄС, Туреччини та Китаю. Здобувач вищої освіти І. Кузик в рамках реалізації свого наукового дослідження мав закордонну поїздку до м. Зелена Гура (Польща), а аспірант Т. Черешнюк планує здійснити поїздку до Словаччини у другій половині 2020 р. У квітні 2020 р. на грантовій основі ЗВО отримав вільний доступ до 3800 онлайн-курсів на платформі Coursera в рамках проєкту Coursera for Campus. Здобувачі ОНП зареєстровані на навчання та перебувають в активній фазі проходження курсів. Здобувачі освіти мають як одноосібні так і спільні з науковими керівниками публікації у закордонних виданнях.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники аспірантів (проф. Л. Царик, доц. А. Кузишин) є активними дослідниками. У 2015-2019 роках під керівництвом проф. Л. Царика П. було виконано держбюджетні та госпдоговірні проєкти: Проєкт організації території НПП «Кременецькі гори» (2015 р.); Проєкт організації території НЗ «Медобори» (2015 р.); Проєкт організації території НПП «Дністровський каньйон» (2016 р.); Проєкт організації території РЛП «Загребелля» (2017); Проєкт організації території Білокриницького дендрологічного парку місцевого значення, 2018 рік. За матеріалами цих проєктів опубліковано 2 монографії (НПП «Кременецькі гори», РЛП «Загребелля»), прийнято участь у 5 міжнародних конференціях, опубліковано 4 статті, 3 тез. Матеріали досліджень залучено до підготовки 4-х навчальних посібників. Ці проєкти тісно пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження аспіранта, що знайшло відображення у спільних 8 наукових працях (у тому числі 1 монографія). Доц. А. Кузишин в 2017 р. був учасником грантового проєкту «Вільна Україна Брауншвейг» (Німеччина) за тематикою «Громадська ініціатива заради здорового довкілля в Західній Україні», є співавтором монографії туристичної проблематики («Hotel industry in Poland and Ukraine – selected aspects of functioning, management and development», 2019 (Польща), автор низки посібників туристологічного спрямування («Історія туризму», «Міжнародний туристичний бізнес», «Міжнародний туризм»). В співавторстві зі здобувачем підготовлено 3 публікації. Результати наукової роботи керівників опубліковані у вигляді монографій, статей у фахових виданнях, статей у наукометричних виданнях Scopus та (або) Web of Science, статей у збірниках наукових праць тощо (Список надано ЗВО).

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

ЗВО приділяє значну увагу питанням академічної доброчесності в контексті недопущення плагіату. На сайті ЗВО створено розділ «Академічна доброчесність». Популяризацію принципів академічної доброчесності, їх впровадження в освітньо-наукову діяльність Університету здійснюють Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами та Група сприяння академічній доброчесності. Відповідно до законодавчих вимог в Університеті діє «Гаряча лінія» (pravo@tnpu.edu.ua), на яку здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники можуть звернутися за інформаційною підтримкою. В університеті розроблено та упроваджена ряд локальних нормативно-правових документів, щодо забезпечення академічної доброчесності, а саме «Кодекс корпоративної культури», «Кодекс академічної доброчесності», «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин», «Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами», «Положення про групу сприяння академічній доброчесності», «Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти», та інші. Всі публікації аспірантів та наукових керівників безкоштовно проходять перевірку на плагіат за допомогою наявної програми UniCheck. Популяризацію політики академічної доброчесності здійснюють також ОСС та Рада молодих учених.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Періодично залучати до аудиторних занять і проведення практик професіоналів-практиків, представників роботодавців для чого розробити відповідний план.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Провідним науковцям, що забезпечують ОНП необхідно долучитись до наукової дискусії у питаннях методології наук про Землю. Зокрема у періодичному виданні ТНПУ імені Гнатюка (серія географічна) варто започаткувати рубрику «Сучасні трансформації у методології наук про Землю».

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ЗВО рекомендовано посилити міжнародну активність аспірантів, зокрема впроваджувати систему академічної мобільності.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

У оприлюднених силабусах обов'язкових освітніх компонентів привести у відповідність досягнення результатів програмних результатів навчання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Провідним науковцям, що забезпечують ОНП необхідно долучитись до наукової дискусії у питаннях методології наук про Землю. Зокрема у періодичному виданні ТНПУ імені Гнатюка (серія географічна) варто започаткувати рубрику «Сучасні трансформації у методології наук про Землю».

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ЗВО рекомендовано продовжувати забезпечення відповідним обладнанням та устаткуванням НДЛ «Моделювання еколого-географічних систем» відповідно до профілю ОНП «Науки про Землю» (вивчення фізичних властивостей, структури та хімічного складу компонентів геосфер – ґрунту, води, атмосфери, порід).

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

ЗВО слід продовжити розбудову багаторівневої системи забезпечення якості і посилити в ній моніторингову функцію загальноуніверситетських підрозділів (4-й рівень моделі).

Критерій 9. Прозорість та публічність

Підсилити пошукові і інформативні можливості як офіційного сайту ЗВО, так і сайтів кафедр.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Підвищити публікаційну активність наукових керівників і аспірантів у виданнях індексованих у Scopus та WoS. Інтенсифікувати участь аспірантів у міжнародних проєктах, конференціях та науково-навчальних обмінах.

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>порожній файл.pdf</i>	OcCybXFjolShykB5M8HFIewbWTIggihOcLNU4pnW XqM=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ГОЛУБ ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ